

OBSERVAȚII ASUPRA PASAJULUI DE TOAMNĂ LA PĂSĂRI, PE CURSUL MIJLOCIU AL SIRETULUI

MIHALCIUC MIHAI

Zona cercetată, orientată pe direcția N NV-S SE, situată pe cursul mijlociu al râului Siret, în aval de confluența lui cu riul Trotuș, până la confluența cu riul Putna, se caracterizează printr-o altitudine joasă (65—50 m) și o vegetație specifică de luncă (*Populus*, *Salix*, *Quercus*, *Alunus*, *Tamarix*, *Myricaria*, *Rosa*, etc.).

Lucrarea de față se referă la speciile de pasaj, care trec în timpul pasajului de toamnă (august-octombrie) pe această importantă cale de migrație și a fost întocmită în urma observațiilor efectuate pe parcursul mai multor ani (1968—1971, 1976, 1977), pe baza materialului colectat și existent în colecția muzeului, a datelor obținute în acțiunile de inelare și a observațiilor sincrone efectuate în zilele de 17, 18, 19 ale fiecărei luni, timp de un an (IX.1972—IX.1973).

S-au luat în studiu numai speciile de pasaj care trec toamna, pe o perioadă de timp mai scurtă sau mai lungă, prin această zonă, îndreptându-se spre cartierele de iernat din sud.

Dăm mai jos lista speciilor, întregită de câteva comentarii.

1. *Ciconia ciconia* (L.) (Barză albă) — Observată în toată perioada și în toată zona, uneori în stoluri de sute de exemplare (6.X.1969 Rădulești, 17.IX.1973 Biliiești). Deținem în colecție exemplare colectate la Mîndrești (22.VIII.1953 și 10.IX.1966) și Rădulești (22.VIII.1971 și 17.VIII.1971). Semnalată și la Ciușlea. Se constată însă o continuă scădere a efectivelor, mai ales în ultima perioadă (1976—77).

2. *Ciconia nigra* (L.) (barză neagră) — Mai rară, observată la Pădureni (12.IX.1969). Exemplare colectate la Mîndrești (12.IX.1954, 19.IX.1953, 3.IX.1963, 17.X.1956), Biliiești (2.X.1968) și Garoafa (6.X.1961).

3. *Anser albifrons* (Scop.) (Gîrliță mare) — Frecventă, apare în număr mare, mai ales pe bălți. Biliiești (19.X.1955), Mîndrești (13.X.1960), Biliiești (21.IX.1977).

4. *Anser erythropus* (L.) (Gîrliță mică) — Un exemplar împușcat la Mîndrești (19.X.1957).

5. *Anas acuta* (L.) (Rață sulițar) — Aparăție destul de rară, un singur exemplar la Rădulești, denotă prezența speciei în zonă (8.XI.1956).
6. *Netta rufina* (Pall.) (Rață cu ciuf) — Mindrești (28.IX.1953, 2.IX.1965, 14.X.1969). Observată și la Suraia (2.X.1972).
7. *Aquila pomarina* (Brehm) (Acvilă țipătoare mică) — Un exemplar capturat la Rădulești (7.VIII.1960).
8. *Buteo buteo* (L.) (Șorecar comun) — Prezent mai ales în zonele deschise însă în număr tot mai mic. Boțirlău (14.X.1951), Ciușlea (18.VIII.1973, Rădulești (6.IX.1976).
9. *Circus cyaneus* (L.) (Herete vinăt) — Trecerea lui prin această zonă, în timpul pasajului de toamnă, e dovedită de un exemplar împușcat la Rădulești (27.VIII.1961).
10. *Falco peregrinus* (Tunst) (Șoim călător) — Observat la Rădulești (6.X.1968). Un exemplar colectat la Suraia (24.IX.1954).
11. *Falco cherrug* (Kleinschm.) (Șoim dunărean) — Destul de frecvent în zona Siretului, în timpul pasajului de toamnă (Mindrești 5.X.1960, Suraia 13.IX.1976, Rădulești 22.X.1977).
12. *Coturnix coturnix* (L.) (prepeliță) — Pasajul de toamnă se prelungește în unii ani și în luna noiembrie. Suraia (16.VIII.1957), Mindrești (5.X.1960, 15.XI.1960), Bilești (18.IX.1973), Ciușlea (13.X.1977).
13. *Grus grus* (L.) (Cocor mare) — Apare regulat în pasaj; observat mai ales în culturile de grâu de toamnă (Mircești 6.X.1969). Un exemplar a fost colectat la Mindrești (7.X.1954).
14. *Crex crex* (L.) (Cristel de câmp) — Bilești (21.VIII.1953), Răstoaca (12.VIII.1954), Mindrești (21.IX.1963). Piese colectate la aceste date, demonstrează prezența acestei specii în zonă.
15. *Vanellus vanellus* (L.) (Nagiț) — În timpul pasajului de toamnă apare frecvent și în număr mare (uneori stoluri de mii de exemplare) Bilești (14.X.1971), Vultur (3.IX.1972). Pasajul începe, în unii ani, timpuriu (Mindrești (7.VII.1971). Deținem în colecție exemplare colectate la Bilești (19.VIII.1951, 20.VIII.1951), Hingulești (6.XI.1954), Garoafa (23.IX.1956). Observată și la Suraia (18.IX.1973).
16. *Charadrius dubius curonicus* (L.) (Prundăraș gulerat mic) — Exemplarele colectate denotă prezența acestei specii pe valea Siretului. Mindrești (23.IX.1959, 21.IX.1960). A fost observat și la Vadu Roșca (18.X.1968), Doaga (26.VIII.1969).
17. *Gallinago gallinago* (L.) (Becațină comună) — Frecventă, în timpul pasajului de toamnă în toată zona, uneori în număr foarte mare (Bilești (15.VIII.1969). Colectat și la Mindrești (7.X.1973).
18. *Gallinago media* (Lath.) (Becațină mare) — apariție rară, a fost observat un singur exemplar la Suraia (17.IX.1970).
19. *Lymnocyptes minimus* (Brünn.) (Becațină mică) — Exemplarele colectate (Mindrești 17.IX.1956) dovedesc trecerea acestei specii în pasaj de toamnă, pe valea Siretului.
20. *Scolopax rusticola* (L.) (Sitar de pădure). Frecvent în toți anii, în număr destul de mare.

21. *Numenius arquata* (L.) (Culic mare) — Observat în zbor, în stoluri mari (Rădulești 6.X.1969). Exemplarele colectate la Mîndrești (16.VIII.1956 și 20.VIII.1959) se găsesc în colecția muzeului.

22. *Limosa limosa* (L.) (Sitar de mal) — Destul de frecvent în pasaj, mai ales în bălțile puțin adânci (Mîndrești 21.IX.1960, 2.VIII.1964, Doaga 14.IX.1977).

23. *Tringa erythropus* (Pall.) (Fluierar negru) — Frecvent în toată lunca Siretului, dar în număr mic de exemplare.

24. *Tringa nebularia* (Gunn.) (Fluierar picior-verde) — În grupuri izolate, de 4—8 indivizi (Mîndrești 19.IX.1952, 20.IX.1952, Suraia 17.VIII.1973).

25. *Tringa ochropus* (L.) (Fluierar de zăvoi) — Pasajul de toamnă în lunca Siretului e dovedit de două exemplare împușcate la Mîndrești la data de 23.IX.1959 și 12.VIII.1963.

26. *Tringa glareola* (L.) (Fluierar de mlaștină) — Frecvent în toată lunca.

27. *Tringa stagnatilis* (Bechst.) (Fluierar de lac) — Un exemplar recoltat la Hîngulești (30.IX.1954).

28. *Calidris ferruginea* (Pont.) (Fugaci roșcat) — Exemplarele aflate în colecție, recoltate la Mîndrești (5.X.1960, 30.VIII.1963, 15.IX. 1963) dovedesc trecerea acestei păsări în pasajul de toamnă, pe valea Siretului.

29. *Calidris alpina* (L.) (Fugaci de țarm) — Destul de frecvent. Mîndrești (23.VIII.1958, 5.X.1960, 15.IX.1963, 7.IX.1973), Hîngulești (17.X. 1958), Biliiești (14.X.1976).

30. *Calidris minuta* (Leisl.) (Fugaci mic) — Pasajul se întinde toamna pînă la sfîrșitul lui octombrie. Mîndrești (16.IX.1960, 5.X.1960, 7.X.1973), Călienii Vechi (27.X.1971), Rădulești (18.IX.1977).

31. *Philomachus pugnax* (L.) (Bătăuș) — Frecvent în toți anii. Exemplare colectate la Biliiești (6.IX.1951, 7.IX.1951), Mîndrești (15.IX.1960, 15.IX.1964).

32. *Larus minutus* (Pall.) (Pescăruș mic) — Destul de rar, prezența e dovedită de două exemplare colectate la Mîndrești (5.VIII.1964) și Biliiești (6.X.1965). Observat și la Ciușlea (13 și 14.X.1971).

33. *Asio otus* (L.) (Ciuf de pădure) — Mîndrești (10.VIII.1963).

34. *Motacilla flava flava* (L.) (Codobatură galbenă) — Doaga (3.X. 1969).

35. *Anthus pratensis* (L.) (Fisă de luncă) — Un exemplar colectat la Ciușlea (10.IX.1958).

36. *Phylloscopus collybita* (Vieill.) (Pitulice mică) — și

37. *Phylloscopus trochilus* (L.) (Pitulice fluierătoare) — În grupuri mixte, cu mare număr de indivizi (Rădulești 4.X.1969), Doaga (27.X.1976).

38. *Turdus iliacus* (L.) (Sturz de vii) — Observat în vii, în împrejurimile localităților Biliiești și Suraia (29.IX.1971). Semnalat și la Rădulești (18.IX.1977).

39. *Sturnus vulgaris* (L.) (Graur) — Observat în stoluri de zeci de mii de exemplare, poposind seara în stufărișul bălților Biliiești și Suraia. Colectat la Mîndrești (22.X.1960).

CONCLUZII

1. Numărul mare de specii de pasaj semnalat în pasajul de toamnă în zona cercetată, demonstrează că valea Siretului constituie o principală arteră de migrație.

2. Din totalul de 39 specii semnalate, din punct de vedere al apartenenței zoogeografice, 14 sînt specii europene (34,5%), 9 specii siberiene (24,6%), 5 mongoloide (12,8%), 5 transpaleartice (12,8%), 5 asiatice (12,8%) și 1 mediteraniană (2,5%).

3. Față de proporția lor în fauna țării noastre, formele europene și mediteraniene apar în număr redus, ca specii de pasaj pe cursul mijlociu al Siretului, majoritatea fiind specii siberiene și arctice care migrează în masă spre sud, în cartirile de iernat.

4. Apariția și frecvența unor specii în această zonă, e strîns legată de variațiile anuale ale climei nordice, iar durata șederii e determinată de condițiile locale (climă, cantitatea de hrană, etc.).

5. Se constată apariția tot mai rară a unor răpitoare diurne, al căror număr e în descreștere.

6. Zona lacurilor și a bălților (Mindrești, Biliești, etc.) constituie, pentru speciile nordice, punctul de concentrare și popas, la trecerea acestora, în pasajul de toamnă, pe valea Siretului.

ZUSAMMENFASSUNG

Die vorliegende Arbeit bezieht sich auf die Arten der Durchgangsvögel, welche in ihrem Herbstflug (August-Oktober) das Tal des mittleren Sireth, ein bedeutender Migrationsweg, überfliegen.

Die Arbeit wurde zusammengestellt auf Grund von durchgeführten Beobachtungen im Laufe mehrerer Jahre (1968—1971, 1976, 1977), auf Grund des gesammelten und in der Abteilung des Naturwissenschaftlichen Museums des Kreises Vrancea vorhandenen Materials, der Daten, die bei den Beringungsaktionen aufgezeichnet wurden, auf Grund der gleichzeitigen Beobachtungen, die an den Tagen 17, 18, 19 jedes Monates, Zeit eines Jahres (IX.1972—IX.1973) durchgeführt wurden.

Von der Gesamtzahl der 39 beobachteten Arten, sind 14 europäische, 9 sibirische, 5 mongoloide, 5 transpalearktische, 5 asiatische und 1 mediterranische.

Das Auftauchen und die Häufigkeit einiger Arten in diesem Gebiet ist eng verbunden mit den jährlichen Schwankungen des nördlichen Klimas; die Zeit ihres Aufenthaltes ist bestimmt durch die örtlichen Bedingungen (Wetter, Nahrungsmenge, u.s.w.).

Bemerkbar war eine abfallende Anzahl an Tagesraubvögeln.

BIBLIOGRAFIE

1. Braun, B., 1971 — Der Kosmos — Vogelführer; Kosmos-Franch'sche Verlagshandlung, Stuttgart.
2. Cătuneanu I., Filipașcu Al., Munteanu D., Nadra E., Pop V., Rossti-Bălănescu C., Tâlpeanu M., 1972 — Nomenclatorul păsărilor din România. Ocrot. nat. t. 16, nr. 1, București.

3. Dombrowski, V. R., 1940 — *Ornis Romaniae*, vol. I, București.
4. Ionescu, V., 1968 — *Vertebratele din România*, Editura Acad. R.P.R., București.
5. Lintla, D., 1954—1955 — *Păsările din R.P.R.*, vol. II—III, Ed. Acad. R.S.R., București.
6. Papadopol, A., 1962 — *La faune ornithologique de Hanul Conachi*, Travaux du Museum d'Hist. Nat. Gr. Antipa, București, vol. III.
7. Peterson, R., Mountfort, G., Hollom, A., 1969 — *Die Vögel Europas*, Verlag Paul Parey, Hamburg.
8. Radu, D., 1964 — *Originea geografică și dinamica fenologică a păsărilor din R.P.R.* Probleme de biologie, București.
9. Rang, C., 1968 — *Contribuții la cunoașterea avifaunei văii Siretului în perioadele de pasaj*, Studii și comunicări, Bacău.
10. Vasiliu, G., Sova, C., 1968 — *Fauna vertebratica Romaniae*, Studii și comunicări, partea a II-a, Bacău.